

Universiteit
Leiden

The Netherlands

Neurodevelopmental impact of sex chromosome trisomy in young children: the regulation of emotion, cognition, and behavior

Kuiper, K.C.

Citation

Kuiper, K. C. (2023, September 6). *Neurodevelopmental impact of sex chromosome trisomy in young children: the regulation of emotion, cognition, and behavior*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3638781>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3638781>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Stellingen

behorende bij het proefschrift

Neurodevelopmental Impact of Sex Chromosome Trisomy in Young Children

The Regulation of Emotion, Cognition, and Behavior

1. Kinderen met een extra X of Y chromosoom hebben ten opzichte van leeftijdsgenoten meer problemen in de zelfregulatie. Deze problemen lijken toe te nemen in zowel ernst en diversiteit wanneer kinderen ouder worden (dit proefschrift).
2. Kwetsbaarheden in het domein van zelfregulatie kunnen zich op verschillende domeinen van functioneren uiteten bij kinderen met een extra X of Y chromosoom: op het gebied van gedrag, cognitie en emotie (dit proefschrift).
3. De aanwezigheid van een extra X of Y chromosoom lijkt impact te hebben op de ontwikkeling en de werking van de hersenen. Bij jonge kinderen uit zich dit onder andere in problemen met aandachtsregulatie, executieve functies en verwerking van emoties (dit proefschrift).
4. Door fysiologische technieken te combineren met gestructureerde gedragsobservaties en cognitieve prestatietesten kan men sensitiever en scherper verschillende aspecten van zelfregulatie (problemen) bij kinderen met een extra X of Y chromosoom in kaart brengen (dit proefschrift).
5. Emotionele reacties van kinderen met een extra X of Y chromosoom die in het dagelijkse leven geobserveerd kunnen worden (gezichtsuitdrukkingen of lichamelijke reacties) zijn niet altijd indicatief voor de emotionele verwerking van het kind (fysiologische reactie). De samenhang tussen datgene wat aan gedrag wordt getoond en datgene wat in de binnenwereld wordt verwerkt is significant minder sterk aanwezig bij kinderen met een extra X of Y chromosoom, vergeleken met leeftijdsgenoten (dit proefschrift).
6. Een neurocognitief perspectief op gedrag c.q. gedragsproblemen helpt om voorbij te gaan aan psychiatrische classificaties en biedt de mogelijkheid om onderliggende bouwstenen te identificeren en daarop de begeleiding of de behandeling te richten.
7. Binnen de klinisch zorg voor kinderen met een extra X of Y chromosoom moeten verschillende disciplines betrokken zijn die zich inspannen om interdisciplinaire zorg te bieden, waarbij rekening wordt gehouden met de impact van het extra geslachtschromosoom op de somatische en psychologische ontwikkeling van het kind en ook op het functioneren van ouders en gezin. Aanbevolen betrokken professionals zijn: endocrinologen, neurologen, kinderartsen, logopedisten, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, orthopedagogen, en (neuro)psychologen.

8. Door internationale samenwerking kunnen onderzoekers grote groepen kinderen met genetische condities bestuderen, die anders qua aantallen lastig voor onderzoek te includeren zijn. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om zo breed mogelijk het functioneren in beeld te brengen in verschillende contexten.
9. Ouders van kinderen met een extra X of Y chromosoom kunnen verhoogde stress ervaren in de opvoeding en bij het vinden van de juiste zorg voor hun kind. Kennis over ontwikkeling en ontwikkelingsrisico's uit wetenschappelijk onderzoek biedt deze ouders de mogelijkheid om weloverwogen beslissingen te nemen voor de toekomst van hun kinderen en kan bijdragen aan het verminderen van opvoedingsstress en aan het verstevigen van competentiegevoelens met betrekking tot hun ouderschap.
10. Hoewel een geslachtschromosomale trisomie geen zeldzame aandoening is, is het daarentegen in de huidige samenleving wel een van de minst bekende. Meer bekendheid over deze trisomieën is nodig, want hoewel een deel van kinderen met een extra X of Y chromosoom weinig "zichtbare" gevolgen in het dagelijks leven ervaart, is de kans groot dat zij op een moment van hun leven gerichte zorg of ondersteuning nodig hebben en deze dan ook verdienen.
11. Als je een promotie, een klinische opleiding en een persoonlijk leven probeert te combineren is zelfregulatie als het spelen van een potje Tetris: je moet voortdurend snel schakelen om alles goed te laten passen.
12. Kennis is als een sleutel die deuren opent naar eindeloze mogelijkheden.